

Referat

Malmö Kirsebergs Inner Wheelklubb tisdag 14 maj 2019.

Vårutflykt till Statarmuseet i Torup med presidentskifte.

Vår president Birgitta Jönsson hade denna försommardag ordnat med en jättefin utflykt som gick till Statarmuseet i Torup där vi fick en guidad visning av Barbro Franckié som är chef för museet. Därefter blev vi bjudna på vegetarisk sopplunch, smör och bröd och kaffe och hembakad sockerkaka.

Vi blev också bjudna på en fantastisk underhållning – en unik förhandstitt på en föreställning av och med sångare från Malmö Opera. Tre artister underhöll oss med kända sånger från 30- och 40-talets Sverige. Upplevelsen förstärktes av att sångarna också var utklädda till dåtidens Ulla Billquist, Ernst Rolf och Edvard Persson.

Statarhuset byggdes 1886, med sex familjelägenheter samt två gavelutrymmen på vinden för säsongsarbetare. Här bodde de som mellan åren 1886 och 1945 arbetade "på stat" och därefter, sedan statarsystemet avskaffats, kontantavlönade lantarbetare på Torups gods.

Statare var helårsanställda och i regel gifta lantarbetare på större jordbruk runtom i Sverige. Lönen utgick in natura (stat). Systemet fick sitt genombrott i början på 1800-talet och är okänt, dels på grund av statarhustrurnas mjölkningsplikt ("den vita piskan"), dels de undermåliga bostäderna. Systemet kulminerade mot 1800-talets slut, då det fanns ca 35 000 statarfamiljer. Från sekelskiftet minskade antalet statare kontinuerligt fram till dess att de sista resterna av systemet avskaffades genom avtal mellan Svenska Lantarbetsgivareföreningen och Svenska Lantarbetareförbundet 1944.

Hustrurnas mjölkningsplikt fanns dock först från slutet av 1800-talet, då det blev allt svårare att rekrytera ogifta mjölkpigor till det slitsamma och lågavlönade mjölkningsarbetet. Först med mjölkningens mekanisering upphörde denna mjölkningsplikt, som dock gav kvinnan ett värde på arbetsmarknaden (statare, vars hustru åtager sig mjölkning, erhåller plats...).

Statarhuset vid Torup blev museum 1995. Här finns idag arbetarebiblioteksmuseum med studiehem, plantskola, odlingar för självplock, bevarande av gamla lantraser, butik, bokhandel, konferensutrymmen samt café med nymalet, hembakat och hemlagat.

Presidentskifte

President Birgitta Jönsson lämnade över presidentkedjan till inkommande president Eva Bruzaeus. Birgitta tackade sin styrelse för dess arbete under det gångna året. Goldy Ramklint tackade å klubbens vägnar Lars Göran Jönsson för hans generösa bidrag till klubben, då han stod för kostnaden för underhållningen. Eva Bruzaeus höll ett litet fint tal till avgående presidenten Birgitta Jönsson och tackade henne för hennes insats under året som president.

Det blev en oförglömlig vårutflykt till Statarmuseet i Torup.

***Vid pennan
Eva Claesson***